

Imprevisió de riscos

COLOMER, David.
Danys col·laterals.
Quaderns Crema.
Barcelona, 2001.
181 pàgines.

Danys col·laterals proposa un repte interpretatiu al lector: descobrir quines perplexitats i quins dubtes de l'individu contemporani s'amaguen darrere l'aparent lleugeresa dels seus onze contes. Perquè més enllà de les anècdotes concretes, en aquestes narracions s'intueix una situació social amb uns riscos polítics, tecnològics i econòmics que tendeixen cada vegada més a escapar-se del control individual. El títol del recull descriu a la perfecció aquest estat de coses. Els riscos, de l'ordre que siguin, ja poden ser assimilats, i els danys col·laterals es multipliquen.

La majoria dels contes estan protagonitzats per homes i dones de mitjana edat amb una posició social mitjana o alta que amaga la fragilitat d'una existència buida i desolada. Això es perfila amb la construcció d'un rerefons costumista (un camp de golf, un concessionari de cotxes, un gimnàs...) que inclou algunes referències musicals i cinematogràfiques reconeixibles per tothom. Després d'haver-se mostrat la mediocritat del personatge, s'esdevé un fet imprevisible que trenca el curs normal dels esdeveniments. I aquest succés insòlit i arbitrari condueix progressivament la narració cap a un final sovint obert que permet diverses interpretacions.

La tècnica de David Colomer en l'execució dels contes és molt bona, i a vegades excel·lent. Hi ha dos recursos que no passen inadvertits i que eleven l'estil de les narracions: els tecnicismes i els neologismes, ambdós usats amb moderació. Vist el seu domini dels recursos verbals, és una llàstima que no vagi una mica més enllà.

Colomer analitza la societat en relació amb les amenaces i problemes que ella mateixa produeix. La paradoxa és que aquesta imprevisibilitat condueix els personatges a uns estats de risc que ja es creien superats per la societat del benestar i pel desenvolupament

tecnològic. L'obsessió d'un golfista per acabar el recorregut del *green* en el conte *L'obstinació del turista*, per exemple, és una addicció no gaire més inversemblant que moltes de les que ens descobreixen constantment els psicòlegs. *L'erudit* permet reflexionar sobre el difícil accés de la cultura a les zones marginals i la funció que fa en els mitjans de comunicació. Però l'exemple més clar de com la societat cada vegada fa un pas endavant en el seu desequilibri és *Speaker's Corner*, que descriu un món on s'ha de pagar per utilitzar qualsevol objecte, ja sigui una porta, una torradora o un telèfon públic. En comparació amb el pànic i la inseguretat general que han desencadenat els fets de l'11 de setembre, el plantejament d'aquest món fictici on tot està controlat pels diners perd una bona part de la força que tenia quan va ser escrit. I la solitud aparent dels personatges d'*Indefinició* o *Assemblar-se a Jeremy Irons* (que no tenen parella ni fills, o bé tenen una parella sense fills o fills sense parella) mostra que la pèrdua dels significats col·lectius fa recaure sobre l'individu tota la responsabilitat de l'existència.

L'arbitrarietat d'alguns d'aquests contes, doncs, no és frívola, sinó que és un producte del temps. Les utopies del segle XX ens explicaven que tot podia organitzar-se racionalment, però ara sabem que la racionalització a vegades és tan nociva com la irracionalitat. Per evitar aquest carreró sense sortida hi ha una tercera opció: la ironia, molt present en aquest llibre. Però de la mateixa manera que a *La pilota on vivim* la Terra es desentén dels problemes d'un astronaute perquè està pendent d'un partit de futbol, el lector d'aquests contes corre el risc de desentendre's dels problemes que plantegen pel fet que són irònics i presenten situacions fantàstiques ben resoltes. I això no hauria de ser un dany col·lateral que en perjudiqués lectures més complexes.

Jordi Cornellà Detrell